

Smysl pro radost

David a všechen izraelský dům vystupovali s Hospodinovou schránou za ryčného troubení polnic. Když Hospodinova schrána vstupovala do Města Davidova, Míkal, dcera Saulova, se právě dívala z okna. Viděla krále Davida, jak se točí a vyskakuje před Hospodinem, a v srdci jím pohrdla. Hospodinovu schránu přinesli a umístili ji na příslušném místě uprostřed stanu, který pro ni David postavil. David obětoval před Hospodinem zápalné a pokojné oběti. Když David dokončil obětování zápalných a pokojných obětí, požehnal lidu ve jménu Hospodina zástupů. Pak podělil všechen lid, všechno množství Izraele, muže i ženy, každého jedním bochánkem chleba, jedním datlovým koláčem a jedním koláčem hrozinkovým. Poté se všechen lid rozešel, každý do svého domu. David se vrátil, aby požehnal svému domu. Tu Míkal, dcera Saulova, vyšla Davidovi vstříc se slovy: "Jak se dnes proslavil izraelský král! Pro oči otrokyň svých služebníků se dnes odhaloval jako nějaký blázen." David Míkal odpověděl: "Před Hospodinem, který mě vyvolil místo tvého otce a místo celého jeho domu a ustanovil mě vévodou Hospodinova lidu, Izraele, před Hospodinem jsem tak dováděl. I když budu ještě víc zlehčován než teď a budu docela maličký i ve vlastních očích, budu vážen právě u těch otrokyň, o nichž jsi mluvila." A Míkal, dcera Saulova, neměla děti až do dne své smrti. (2 S 6,15-23)

Biblický král David je postava nesmírně zajímavá. Jeho profesní životopis by dnes jistě zamotal hlavu i zkušeným personalistům. Považte sami: Chlapec z nijak zámožné rodiny začínal jako docela obyčejný pastevec ovcí a koz. Ale už v mládí se dostal ke královskému dvoru jako hudebník. A protože byl také udatný bojovník brzy povýšil na velitele pluku. Nakonec si vzal i královu dceru a stal se královským zetěm. Jenomže pak upadl v nemilost a musel prchnout, aby si před rozhněvaným králem zachránil holý život. Skrýval se po jeskyních a podnikal bojové výpady po okolí. Jeho působení v tomto období nebylo kdovíjak oslnivé a v dnešním oficiálním životopise (tzv. „sívíčku“) by patrně bylo cudně zamlčeno. Avšak bible nám nezamlčela nic a tak se o Davidovi dozvídáme, že **„bil zemi a nenechával naživu muže ani ženy, ale bral brav a skot. osly, velbloudy i šaty.“** (1S 27,9) Stal se z něj jakýsi zvláštní typ zbojníka, který bohatým bral, ale chudým nedával nic. Pak ale v jeho životě nastal další významný obrat – po smrti krále Saula za ním přišli judští vyslanci a loupežník David byl korunován králem. Bylo mu tehdy pouhých 30 let.

Dnešní čtení ukazuje krále Davida v neobvykle rozverném poloze. Když David společně se svými poddanými stěhoval Boží schránu do Jeruzaléma, dopřál zbožně přihlížejícím davům nečekaně peprnou, osvěžující podívanou. Bible to popisuje takto: **„David a všechen izraelský dům křepčili před Hospodinem za doprovodu různých nástrojů z cypřišového dřeva, citar, harf, bubínků, chřestítek a cymbálů.“** Sám David, přepásaný pouze efódem (což byla pravděpodobně nějaká slavnostní zástěra), prý bujaře vyskakoval a točil se.

Slavnost skončila, všichni se rozešli a David se vrátil domů. A tam už na něj čekala našťvaná manželka. A hned ve dveřích si ho pěkně podala za to, jak se choval: **„To se dnes proslavil izraelský král!“** utrousila sarkasticky. **„Pro oči otrokyň svých služebníků se dnes odhaloval jako nějaký blázen.“** Na starozákonní poměry si docela troufala, v biblických časech nebylo zvykem, že by si žena takto otvírala ústa na svého chlebováře, natožpak, když to byl sám král. Ale co naplat, i vysoce postaveným pánům se může stát, že na veřejnosti provedou něco, za co se jejich lepší polovičky stydí. Vždyť se to děje dodnes.

A připustíme na chvíli, že Davidova očividně trochu upjatá manželka měla svým způsobem pravdu. Kdyby izraelský král udělal ostudu na nějaké recepci pro pelištejská knížata, aramejské velmože a moábské náčelníky, tak by to bylo nepříjemné, ale třeba by mu to u manželky prošlo. Nebo kdyby vyváděl nepřístojnosti při nějakém dvorním hodokvasu, no by snad ani nestálo za řeč. Ale on si svoji slabou chvíli vybral při té nejméně vhodné příležitosti. To přece nebyla žádná obyčejná slavnost! Vždyť to byla Hospodinova schrána, před kterou tak křepčil a vyváděl! A Boží schrána, nebo také archa smlouvy, byla nejstarším a nejcennějším symbolem víry Izraele. Byly v ní uchovávané desky Zákona, srdce Tóry, Boží slovo. Byla znamením Hospodinovy přítomnosti. Vždyť on svých chování nezesměšnil jenom sebe, ale znevážil, zlehčil a zesměšnil samotného Hospodina, svého Boha. A právě v tom se Davidova žena Míkal hluboce mýlila.

Tento příběh se totiž nedostal do bible proto, abychom se dozvěděli, že druhý izraelský král měl hubatou ženu, která nevěděla, co se patří. To není žádná zvědavá sonda do soukromí královského páru. Také tento biblický příběh, ačkoli na první přečtení vypadá jako obyčejná scéna z manželského života, nám chce sdělit něco podstatného o světě, o víře, o Bohu. Co si z něj tedy můžeme odnést pro svou víru?

Bibliční autoři berou některé věci vážně a některým se otevřeně vysmívají. Berou vážně člověka v jeho samotě, odcizení, zoufalství a utrpení. Berou vážně lidskou touhu po lásce, spravedlnosti, touhu po smysluplném hodnotném životě. Berou vážně lidské nedostatky, slabosti a také fatální selhání. (To bible opisuje slovem hřích)

A čemu se bible vysmívá? O tom je právě ten dnešní příběh. Davidův bujarý tanec, to jeho křepčení před archou Hospodinovou, je výsměchem pyšné, upjaté, rádoby vážné zbožnosti. Tato (jak říká Tomáš Halík) **zasmušilá nepravá vážnost**, které chybí humor a spontaneita, prozrazuje nedostatek vnitřní svobody.

Tu pyšně zasmušilou nepravou vážnost bude vždy připomínat a zosobňovat Míkal, dcera Saulova, jež pohrdla králem Davidem, když tančil před archou; Míkal je prý jediná ženská postava v celé bibli, která byla potrestána neplodností. To je vážná věc. V biblických dobách to byl pro ženu trest nejkrutější. Autor tohoto textu tím symbolicky říká – ať je vaše víra jiná, než víra Míkal. Ať je vaše zbožnost jiná, protože tento druh upjaté zbožnosti je neplodný a nepřináší žádné ovoce. Pošetilá Míkal žel měla mnoho horlivých následovníků. I když sama zůstala bezdětná, její duchovní děti dodnes žijí snad ve všech církvích. Poznáte je snadno podle toho, že ryzost věrouky a dodržování církevních tradic pro ně znamená víc než radost, milosrdenství a láska k Bohu.

Podle Tomáše Halíka však „...nastal čas, kdy mnohá zbožná slova nemusejí a ani nemají být stále v našich ústech. Tato slova se stálým, někdy příliš lehkomyšlným používáním opotřebovala, otupěla, ztratila svůj význam a váhu, vyprázdnila se, stala se příliš lehkými a lacinými. Jiná zas ztěžkla, ztuhla, zrezivěla; stala se příliš těžkopádnými, než aby byla schopna vyjádřit poselství evangelia, radostné zvěsti. Některá zbožná slova znějí už dnes jako prasklý bubínek, už nemohou vyzpívat Boží chválu – „nedovedou tančit“. Už dávno Fridrich Nietzsche, potomek pastorských rodů, diagnostikoval v našich kázáních přítomnost „ducha tíže“, onoho jedu škarohlídkého, zakyslého moralizování...“

Avšak Davidův tanec před archou byl něco zcela jiného, než jsou efektní čísla bavičů v televizi. Davidův tanec nebyl znevážením, zlehčením Hospodina, jak si myslela Míkal. Svým bláznivým tancem David ukázal, že nebere příliš vážně sám sebe. Že není zahleděn do své osoby, do svého úspěchu, do svého titulu, do své funkce, že si sám ze sebe umí udělat legraci, i když je král. **„Jen ať jsem ještě více zlehčován, ať jsem docela maličký i ve vlastních očích,“** odpovídá David na výtku své ženy. Vždyť tu nejde o něj, ale o Hospodina. Vynikající pedagog a výjimečný člověk, starozákoník Jan Heller říkával: „Kdo bere sám sebe moc vážně, tomu už nezbyvá místo na to, aby bral vážně Pána Boha.“

Přestože tato epizoda ze života krále Davida je spíše výjimečná, podobným směrem ukazují i evangelia. Také jiný Hospodinův vyvolený, Ježíš Kristus, se nechoval tak, jak si to jeho zbožní současníci představovali. Na jejich vkus bylo v Ježíšově životě příliš mnoho radosti a veselí, takže o něm říkali, že je na rozdíl od asketického Jana Křtitele **milovník hodů a pitek**. Žel i Ježíšova veselost byla od počátku tradicí z věroučných důvodů vytlačována, protože se neslušelo, aby vážnost Božího majestátu byla pošpiněna humorem nebo vtipkováním.

Jaké je tedy poselství tohoto textu pro naši víru? Ať je váš život i vaše víra radostná a veselá. A občas snad i bláznivě skotačivá s bujarým vyskakováním. Protože ten, kdo nebere příliš vážně sám sebe, kdo nepropadá sebeklamu vlastní důležitosti a důstojnosti; má v srdci jistě dost místa na to, aby s poslední vážností bral jen toho jediného, komu tato výsada náleží – Hospodina, našeho Boha. Amen.